

Asiantuntijalausunto

Metsähallitus

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta 27.2.2024

MmV@eduskunta.fi

**METSÄHALLITUKSEN LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄSTÄ KOMISSION
EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI
SEURANTAKEHYKSESTÄ SELVIYTYMISKYKYISIÄ EUROOPAN METSIÄ VARTEN (U 4/2024 VP)**

Metsähallitus kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston kirjelmästä.

Metsähallitus korostaa seuraavia näkökulmia:

Metsähallitus kannattaa tietoon perustuvaa politiikkavalmistelua, ja kannattaa tietopohjan parantamista EU:n metsistä ja niiden tilan kehityksestä. Olennaista on, että tieto on luotettavaa ja se soveltuu EU-tasolla käytettäväksi. Parempi tieto edesauttaa laadukkaampien metsiin liittyvien aloitteiden valmistelua ja auttaa seuraamaan politiikkatoimien vaikutuksia.

Jäsenmailla on paljon asiantuntemusta ja olemassa olevia ohjelmia metsien tilan seurantaan. Kansalliset valtakunnan metsien inventoinnit ovat näistä tärkeimpiä, ja niitä tulisi voida hyödyntää tiedon keruussa. Riittävä jousto tiedonkeruun tavoille on tärkeää. Jäsenmaiden rooli datan keruussa ja tulkinnessa on olennainen, jotta voidaan varmistua tiedon luotettavuudesta. Jo tehtyä työtä VMI-tiedon harmonisoinnissa EU-tasolla käytettäväksi tulee hyödyntää, ja sitä tulee edelleen jatkaa. Tässä eurooppalaisella ENFIN-verkostolla tulisi olla merkittävä rooli jatkossakin.

Politiikkatoimien suunnitteluun ja vaikutusten seurantaan olennainen tiedon taso on kansallinen, ei siis karttapohjalle sijoitettu tarkemman resoluution tieto. Näin on myös kansallisesti; VMI-tietoa käytetään metsien tilan kehityksen ja politiikkatoimien vaikutusten seurantaan. Tätä tarkempi, Metsähallituksen tai Metsäkeskuksen tuottama kuviotason tieto palvelee metsänomistajaa metsänhoitoimien suunnittelussa ja toteutuksessa. Komissio on ehdotuksessaan sekoittanut nämä kaksi tasoa, ja tuntuu hahmottelevan EU:n yhteisestä maatalouspolitiikasta tuttua kuviotason järjestelmää. Tämä nostaisi toimeenpanon kustannuksia ja herättää kysymyksen komission motiiveista. Ehdotuksen tulisi keskittyä trendien seurantaan. Tämä selkiyttäisi tilannetta myös toimivallan näkökulmasta.

Ehdotettujen seurantamuuttujien osalta tulisi mahdollisuuksien mukaan pitäytyä kansainvälisesti määritellyissä, tutuissa indikaattoreissa. Useat kansainväliset järjestöt keräävät metsätietoa, ja tätä tulisi täysimääräisesti hyödyntää. Mikäli ehdotetaan uusia muuttujia, tulisi tälle esittää hyvät perustelut. Muuttujalista tulee käsittelyn kuluessa käydä kriittisesti läpi ja arvioida tiedosta saatava hyöty, tiedon saatavuus ja sen keruun kustannukset.

Pitkän aikavälin kansallisten metsäsuunnitelmien osalta Metsähallitus huomauttaa, että lähes kaikilla jäsenmailla jo on kansallisista lähtökohdista laadittu metsästrategia tai -ohjelma. Ne ohjaavat metsäpolitiikkaa kansallisella tasolla. Siksi on hyvä, että komission ehdottamien suunnitelmien laadintaa esitetään vapaaehtoiseksi, ja sen tulisi sellaisena myös pysyä.

Delegoidun säädösvallan osalta Metsähallitus näkee, että sitä tulisi siirtää komissiolle ainoastaan vain aidosti teknisten seikkojen jatkomäärittelyä varten.

Komissio aikoo hyödyntää komiteaa metsätietojärjestelmän rakentamisessa. On nähtävissä, että ehdotetusta metsätietojärjestelmästä voi muodostua metsäpolitiikka käytännössä ohjaava EU-työkalu. Jotta varmistuttaisiin hyvästä koordinaatiosta eri politiikkatoimien kesken, tulisi komiteaksi osoittaa komission Pysyvää metsäkomitea tai sen alle perustettava kokoonpano. Tämä linkittyy samanaikaisesti käsittelyssä olevaan Pysyvän metsäkomitean uudistamiseen; on huolehdittava, että Metsäkomitean status on tarpeeksi vahva kyseiseen tehtävään. Komission ehdotuksessa näin ei ole.

Ehdotetut tarkennukset valtioneuvoston kirjelmän kantaosioon:

Säädösmuoto

Kirjelmässä korostetaan useassa kohtaa kansallisten ja muiden olemassa olevien järjestelmien hyödyntämisen tärkeyttä. Siksi tulisikin suhtautua kriittisesti ehdotettuun säädösmuotoon, eli asetukseen. Direktiivi tarjoaisi enemmän mahdollisuuksia joustoon. Tulee huomioida, että säädöstä ei saada neuvoteltua nykyparlamentin ja -komission kaudella, vaan vasta EU-vaalien jälkeen. Siten suuretkin muutokset sisältöön ovat täysin mahdollisia.

Ehdotuksen vaikutukset

On mahdollista, että ehdotetusta kehikosta muodostuu käytännössä metsäpolitiikkaa ja metsien käsittelyä ohjaava työkalu. Tämä tulisi huomioida ehdotuksen käsittelyn kaikissa vaiheissa vaikutuksia arvioitaessa.

Taloudellisten vaikutusten osalta on nostettu esille vanhojen ja luonnontilaisten metsien kartoittamisen kustannukset. Yksityismetsien osalta on kuitenkin huomioitava, että ehdotettu käytännössä rajaa mainitut metsät puukaupan ulkopuolelle, mikä on kustannuksena huomattavasti kartoitusta suurempi.

Delegoidut säädökset ja täytäntöönpanosäädökset

Kannassa mainitun tarkastelun sijaan voisi todeta, että ehdotettua säädösvallan siirtoa tietojärjestelmäkehikon rakentamisen, muuttujien määrittelyn ja tiedon jaon ja hallinnoinnin osalta ei kannateta. Säädösvaltaa tulisi siirtää komissiolle vain aidosti teknisten yksityiskohtien osalta.

Pysyvän metsäkomitean uudistaminen

Tulisi selkeästi huomioida Pysyvän metsäkomitean uudistamisen yhteys nyt käsittelyssä olevaan asiaan. Tulisi myös kirjata kantaan, että tavoitellaan Pysyvän metsäkomitean tai sen alaisen kokoonpanon toimimista ehdotuksessa mainittuna komitologiakomiteana.

Tarvittaessa lisätietoja lausunnosta antaa kansainvälisten asioiden erityisasiantuntija Teemu Seppä, teemu.seppa@metsa.fi tai 040 680 4166.

Juha S. Niemelä

pääjohtaja